

اندیشنامه فضای مجازی (۱)

مبانی نظری فضای مجازی

عنوان و نام پدید آور : مبانی نظری فضای مجازی / نویسنده اندیشکده برهان.
 مشخصات نشر : تهران: دیدمان، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری : ۱۱۴ ص.
 فروست : اندیشنامه فضای مجازی؛ ۱.
 شابک : ۵-۱۷-۶۳۱۱-۶۲۲-۹۷۸
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا
 موضوع : فضای مجازی
 موضوع : Cyberspace
 موضوع : فضای مجازی -- جنبه‌های اجتماعی
 موضوع : Cyberspace -- Social aspects
 موضوع : شبکه‌های اجتماعی -- جنبه‌های اجتماعی
 موضوع : Social networks -- Social aspects
 شناسه افزوده : اندیشکده برهان
 رده‌بندی کنگره : HMA۵۱/م۲ ۱۳۹۷
 رده‌بندی دیویی : ۳۰۳/۴۸۳۳
 شماره کتاب‌شناسی ملی : ۵۳۹۷۷۲۵

اندیش
 کده
 برهان

قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ

www.BORHAN.ir

انتشارات دیدمان

عنوان: مبانی نظری فضای مجازی
 نویسنده: اندیشکده برهان
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۱۷-۵
 نشر: دیدمان
 تاریخ انتشار: پاییز ۱۳۹۸
 نوبت چاپ: اول
 شمارگان: ۲۰۰
 قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

www.DidemanBook.ir

www.BORHAN.ir

info@borhan.ir

تهران، چهارراه شهید لوسانی، خیابان بوستان،
 کوچه نسترن، پلاک ۳۲، واحد ۴

تلفن: ۰۲۱-۲۶۱۵۳۲۹۱

پیامک: ۱۰۰۰۰۲۸۷

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

کلیه حقوق این اثر متعلق به «اندیشکده برهان» است و هرگونه نقل مطالب از آن صرفاً با ذکر منبع مجاز است.

فهرست

پیشگفتار ۵

گفتار اول

جامعه‌اطلاعاتی ۷

گفتار دوم

فلسفه اینترنت ۲۳

گفتار سوم

تأملاتی در باب ابر رسانه ۳۳

گفتار چهارم

رسانه‌های تعاملی ۴۵

گفتار پنجم

رسانه‌های نوین ۵۹

گفتار ششم

اخلاق در فضای مجازی ۷۱

گفتار هفتم

اقناع در فضای مجازی ۹۳

گفتار هشتم

عدالت رسانه‌ای و جریان آزاد اطلاعات ۱۰۵

کتابنامه ۱۱۱

رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

فضای مجازی واقعاً یک دنیای رو به رشد غیرقابل توقّف است، یعنی واقعاً آخر ندارد؛ آدم هرچه نگاه می‌کند، آن چیزِ اوّلِ بلا آخر، فضای مجازی است. هرچه انسان پیش می‌رود در این فضا، این همین‌طور ادامه دارد. این یک فرصت‌های بزرگی در اختیار هر کشوری می‌گذارد، تهدیدهایی هم در کنارش دارد؛ ما بایستی کاری کنیم که از آن فرصت‌ها حداکثر استفاده را بکنیم، از این تهدیدها تا آنجایی که ممکن است خودمان را برکنار نگه بداریم.

بیانات در دیدار طلاب حوزه‌های علمیه استان تهران، ۱۳۹۶/۶/۶

پیشگفتار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا
ای مردم! همانا برای شما از جانب پروردگارتان برهانی آمده است و ما نوری
روشنگر (قرآن) به سوی شما فرستادیم (نساء: ۱۷۴).

سپاس خداوندی را که بشر را به برهان حقانیت وجود ذی جود آخرین فرستاده‌اش و نور روشنی بخش کلام‌الله مجید هدایت کرد و ملت شریف ایران را با هدیه‌ی آسمانی انقلاب اسلامی و حیات در ذیل نعمت ولایت در مسیر رشد و تعالی قرار داد.

انقلاب اسلامی نعمت بی‌بدیلی بود که رهین ملت ایران شد تا مسیر تمدن‌سازی اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را بپیماید و البته در این طریق، راه ناپیموده هنوز زیاد است و نیازمند گام‌هایی استوار و خردورزانه هستیم. اندیشکده‌ی برهان که متشکل از جمعی از فرزندان انقلاب اسلامی است، کانونی است فعال در زمینه‌ی تبیین گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی. تلاش این مؤسسه‌ی اندیشه‌محور بر این است که با تکیه بر سرمایه و استعداد معرفتی-علمی نیروهای فرهیخته‌ی جریان انقلابی و ارزشی، به تبیین گفتمان انقلاب کمک کند و در مسیر تربیت نیروهای فکری تراز انقلاب اسلامی و یا به تعبیری، «مؤمن اندیشه‌ورز جهادی» بکوشد.

مؤسسه برهان مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌داند

و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این اندیشکده بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. اندیشکده‌ی برهان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری و اعتقادی منسجم و متقن با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه‌زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از کج‌اندیشی و انحراف، گام بردارد.

کتاب حاضر حاصل تلاش جمعی از پژوهشگران اندیشکده برهان است که به مبانی نظری فضای مجازی می‌پردازد. لازم است از زحمات آقایان سید یاسین ابراهیمی، سعید واحدی‌فرد، نعمت حسینی، هادی فیروزمندی و خانم‌ها زهرا آزاد، مریم علیزاده، الهه جعفری که در نگارش این اثر مشارکت داشته‌اند، کمال سپاسگزاری به عمل آید.

امید است این اثر، گامی کوچک اما مؤثر در شناخت و تعمیق گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی و بازخوانی اندیشه‌های ناب اسلامی و مورد رضایت پرچمدار هدایت بشر، حضرت ولیعصر (عج) قرار گیرد.

محمدجواد اخوان

مدیر اندیشکده برهان